

—
IPM & Water

Dutch Open – 17 september 2021

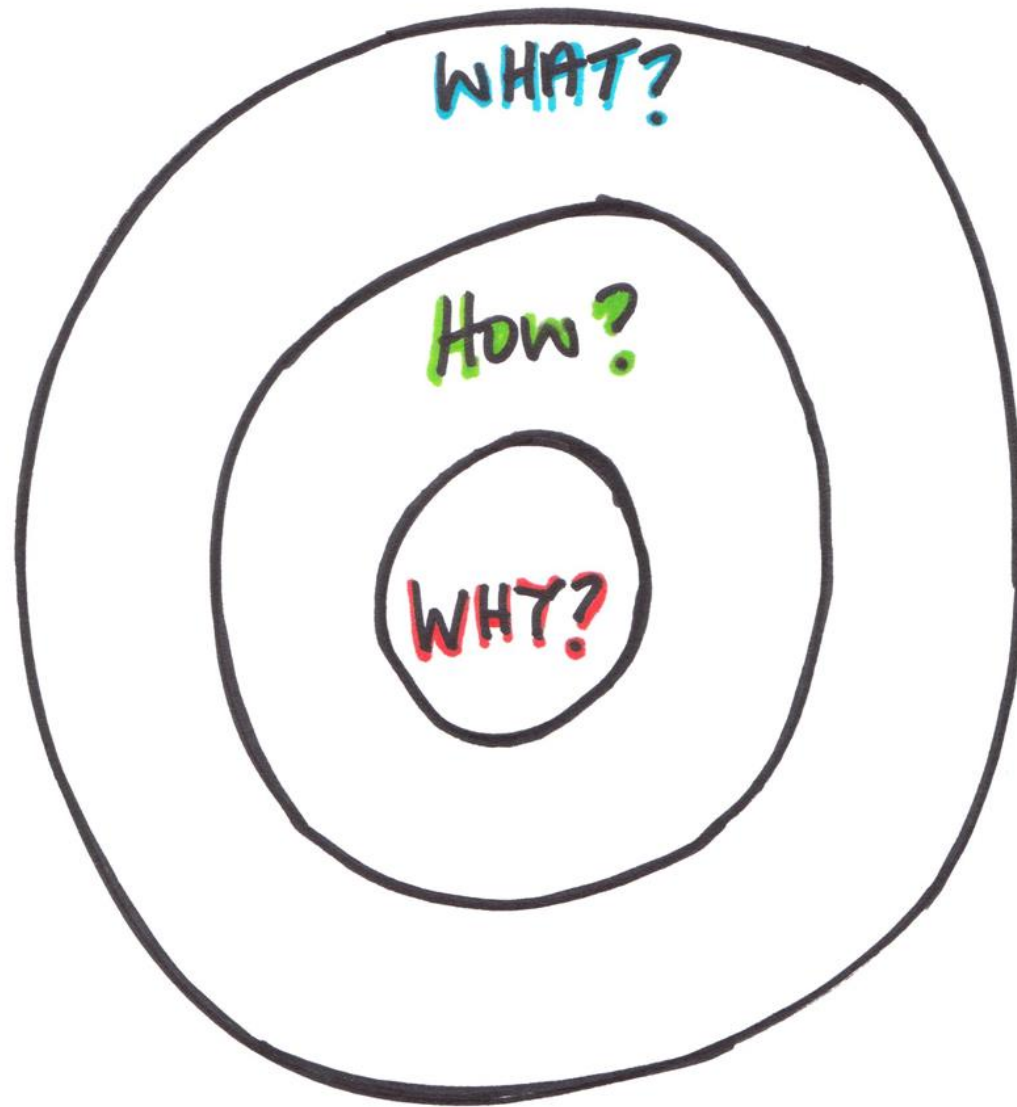
—

Agenda

8.30 – 10.00: IPM

Pauze

10.30 – 12.15: Water

—
IPM

Dutch Open – 17 september 2021

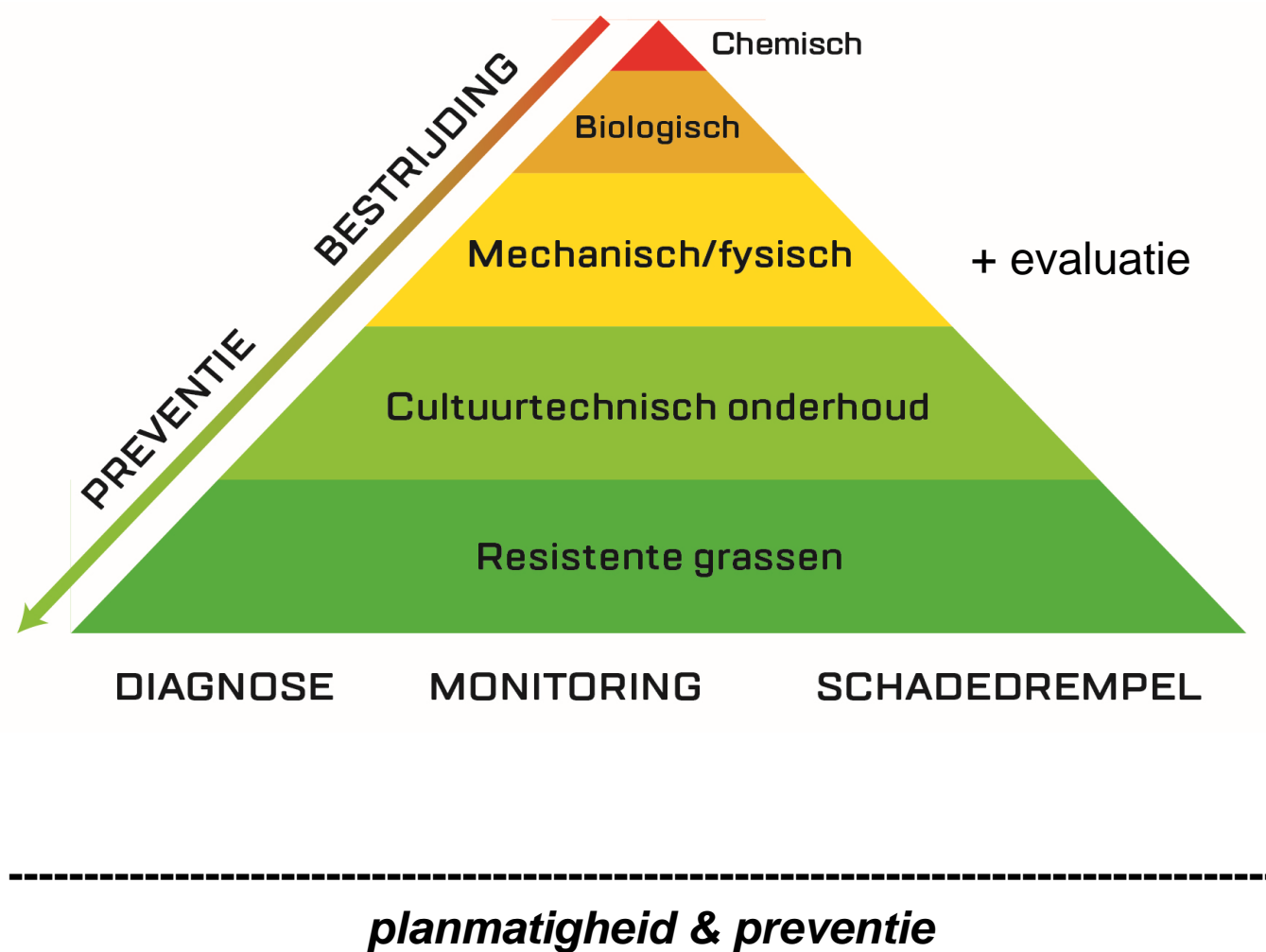
Agenda

Stand van zaken IPM & pesticidevrij beheer

IPM via OnCourse

Q&A

Integrated Pest Management: IPM

Geïntegreerde gewasbescherming

1 Preventie	2 Niet- chemisch	3 Chemisch			
onkruid- werend ontwerp	heet water, borstelen, schoffelen enz.	a. basisstof	b. laagrisico	c. regulier	d. candidates for substitution
		>10, bijv. azijn tegen schimmels en bacteriën	enkele toegelaten, bijv. insecticide op basis suiker	zoals middelen op basis glyfosaat	77 stoffen, o.a. thiacloprid en carbendazim

Stand van zaken: IPM

Integrated Pest Management (IPM)-systematiek per 01-01-2014 wettelijke verplichting voor professioneel pesticidegebruik.

IPM-systematiek specifiek voor golf per 01-04-2020 in OnCourse geïmplementeerd.

- Golfsector specifiek
- Laagdrempelig invulling geven aan wettelijke verplichting
- Belangenbehartiging a.d.h.v. data

Stand van zaken: IPM

Zelfregulering

- Wettelijke richtlijn met eisen op basis van geïntegreerde gewasbescherming
- Beheerder implementeert en zorgt dat dit aantoonbaar is via OnCourse Nederland (audit)
- Intensiveren handhaving via Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA)

Stand van zaken: IPM

...waaronder het Gewasbeschermingsplan

- Inventarisatie gevoelige gebieden
- Plan om blootstelling te minimaliseren
- Doelstellingen m.b.t. afbouw gebruik pesticide
- Vastleggen van het gebruik (ook: waar, wanneer,...)
- Evaluatie gebruik

Stand van zaken: IPM

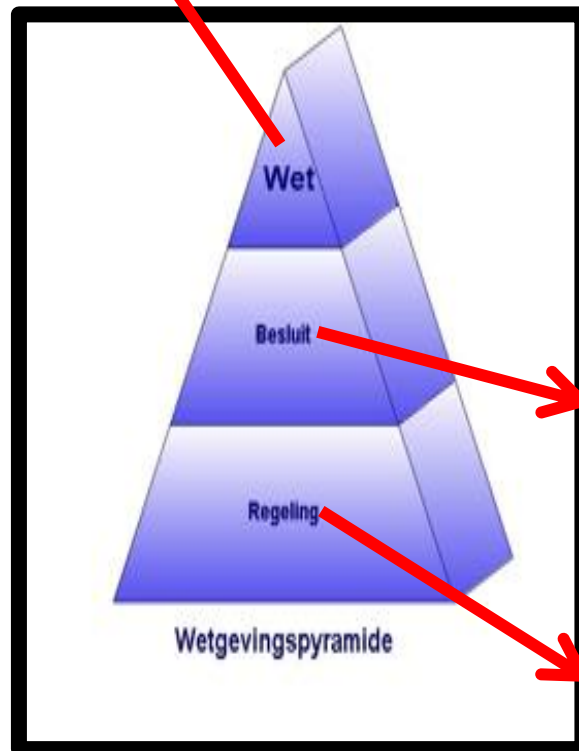

...en alle eisen van het Besluit Gewasbeschermingsmiddelen

- **Bijlage 3, behorend bij artikel 26, eerste lid**
- Aspecten gewasbeschermingsmonitor
- – teeltfrequentie en voorvrucht, door middel van een vruchtwisselingsplan
- – rassenkeuze en uitgangsmateriaal, aandacht voor: resistente/tolerante cultivars en standaard- of gecertificeerd zaai- en plantgoed
- – monitoring van schadelijke organismen in het gewas
- – gebruik van waarschuwings-, advies- en beslissingsondersteunende systemen gericht op tijdig signaleren van toenemende ziektedruk
- – toegepaste biologische, fysische en mechanische gewasbeschermingsmaatregelen, waaronder de inzet van biologische bestrijders en mechanische onkruidbestrijding
- – keuze van gebruikte gewasbeschermingsmiddelen op basis van risico's voor mens en milieu (gebruikte gewasbeschermingsmiddelen moeten bijgehouden worden conform artikel 67 van verordening (EG) nr. 1107/2009
- – emissiebeperkende maatregelen, inclusief toedieningstechnieken
- – resistentiemanagement bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen
- – overige maatregelen die hebben bijgedragen aan het verminderen van het gebruik van chemische middelen
- – oordeel over het succes van de toegepaste beheersmaatregelen.

Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden

* **Verbod gebruik op verhardingen**

Verboden sinds 31 maart 2016

* **Verbod gebruik op 'niet-verhardingen'**

Verboden vanaf 1 november 2017

Reikwijdte

Professioneel gebruik, buiten de landbouw

Waar? **Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Bgb)**

Uitzonderingen

In verband met Veiligheid, Technische haalbaarheid en Bescherming van het milieu

Waar? **Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Rgb)**

Waarom een gebruiksverbod?

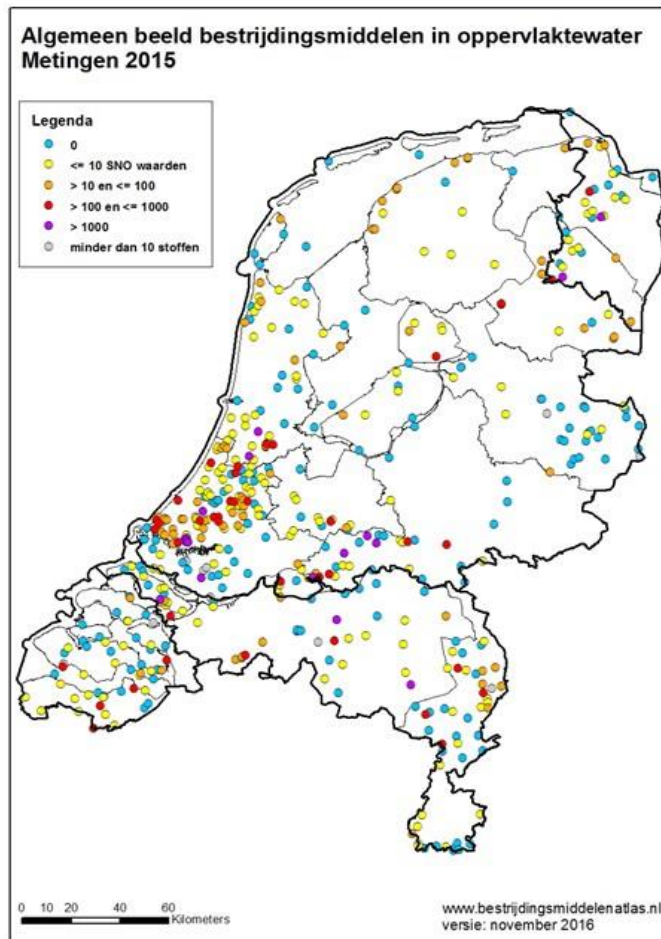
VEWIN LIJST 2017 tbv CTGB

- * aminomethylfosfonzuur (AMPA)
- bentazon
- boscalid
- carbendazim
- chloridazon
- 2,4-D
- * desfenylchloridazon
- * 2,6-dichloorbenzamide (BAM)
- diethyltoluamide
- dimethenamide
- dimethoat
- dimethomorf
- epoxiconazool
- ethofumesaat
- etridiazool
- fenamidone
- fenpropimorf
- folpet
- glyfosaat
- isoproturon
- linuron
- MCPA
- MCPP
- metamitron
- * metazachloor-C-metaboliët
- * metazachloor-S-metaboliët
- metolachloor
- * metolachloor-C-metaboliët
- * metolachloor-S-metaboliët
- metribuzin
- * monochloorazijnzuur
- monolinuron
- * N,N-dimethylsulfamide (DMSA)
- nicosulfuron
- oxamyl
- terbutylazine
- thiabendazool
- tolclofos-methyl

Bij 52 van de 192 grondwaterwinningen voor drinkwater vormen bestrijdingsmiddelen een bedreiging of zijn normoverschrijdend

Waarom een gebruiksverbod?

Normoverschrijding voor een of meer bestrijdingsmiddelen op meer dan de helft van de meetlocaties voor oppervlaktewater

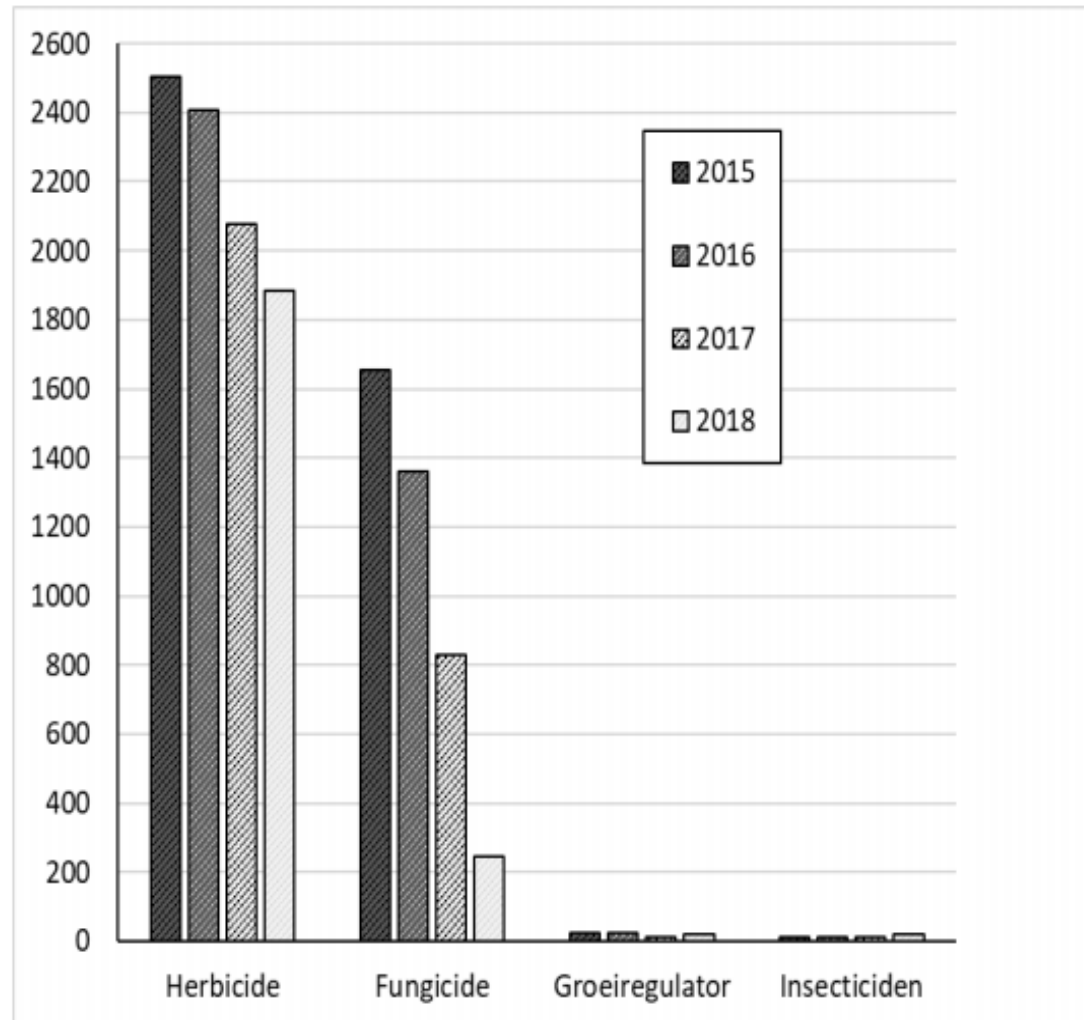
Conclusies RIVM monitoring pesticidegebruik 2015-2018

- Uit de analyse van de gebruiksgegevens op golfterreinen blijkt dat voor onkruid- en schimmelbestrijdingsmiddelen er een afname zichtbaar is in de totale hoeveelheid werkzame stof in de 2015-2018. Voor de insecticiden is op basis van de totale hoeveelheid werkzame stof in die periode juist een toename te zien.
- Jepolinex Pro is jaren gebruikt zonder dat het een toelating had voor gebruik op sportvelden/golfbanen.
- Verschillende niet meer toegelaten gewasbeschermingsmiddelen worden nog wel toegepast.

Conclusies RIVM monitoring pesticidegebruik 2015-2018

Figuur 4 Golf – Hoeveelheid werkzame stof uitgedrukt in kilogram per jaar per type middel (op basis van de respons golf) geëxtrapolerd naar het aantal golfbeheerders dat is aangeschreven.

Stand van zaken: pesticidevrij beheer

- Pesticidegebruiksverbod buiten de landbouw (per 2016/2017) met daarop voor o.a. sport specifieke uitzonderingen tot eind 2022. In november 2020 onverbindend verklaard door het Gerechtshof in Den Haag.
- Staat is daarop in hoger beroep gegaan bij de Hoge Raad, wetswijziging ligt in de Tweede Kamer en Raad van State heeft inmiddels positief advies gegeven op aangepaste juridische grondslag voor het gebruiksverbod buiten de land- en tuinbouw.

-
- Ministerie I&W verwacht dat de wet in Q2 2022 (start groeiseizoen) gerepareerd is.
  - Golfalliantie (NGF-NGA-NVG) adviseert nadrukkelijk te blijven inzetten op pesticidevrij beheer met behoud van speelkwaliteit.

Uitzonderingen op het gebruiksverbod (nu niet van toepassing)

- Op dit moment (2021) zijn reguliere toelatingen van toepassing (zie etikettering).
- Nogmaals: Golfalliantie (NGF-NGA-NVG) adviseert nadrukkelijk te blijven inzetten op pesticidevrij beheer met behoud van speelkwaliteit.
- Uitzondering in 2020 op het te herstellen gebruiksverbod in 2022:

Golfterreinen									
Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	green	fringe/ collar	foregreen/ apron	tees	fairways	maintained- rough	golfrough	
<i>Plantago spp.</i>	Weegbree	nee			ja			nee	
<i>Veronica filiformis</i>	Draadereprijs								
<i>Veronica arvensis</i>	Veldereprijs								
<i>Taraxacum officinalis</i>	Paardenbloem								
<i>Bellis perennis</i>	Madeliefje								
<i>Trifolium spp.</i>	Klaver								
<i>Polygonum aviculare</i>	Varkensgras								
<i>Hypochaeris radicata</i>	Biggenkruid								
<i>Ranunculus repens</i>	Kruipende boterbloem								
<i>Stellaria media</i>	Vogelmuur								
<i>Cerastium fontanum</i>	Hoornbloem								
<i>Jacobaea vulgaris subsp. Vulgaris</i>	Jakobskruid								
<i>Rumex obtusifolius</i>	Ridderzuring	nee			nee			ja	
<i>Sagina procumbens</i>	Liggende vetmuur	ja			nee			nee	
<i>Plant growth regulator</i>	Grasgroeiremmers	nee			nee			nee	
<i>Melolontha melolontha</i>	Meikever	ja							nee
<i>Amphimallon solstitialis</i>	Junikever								
<i>Claviceps spp. (vml. Sclerotinia homoeocarpa)</i>	Dollar spot	ja	ja	ja	nee				
<i>Microdochium nivale, Fusarium nivale</i>	Sneeuwschimmel	ja	ja	ja	nee				

OnCourse®

Nederland

www.getoncourse.golf

Start vandaag!

GEO Certified®

KONINKLIJKE
NEDERLANDSE
GOLF FEDERATIE

NEDERLANDSE
GREENKEEPERS
ASSOCIATIE

- Dashboard
  - Werkwijze
  - Natuur
  - Milieu
  - Samenleving
  - Jaargegevens
  - Succesverhalen
  - Bestandsopslag
-
- Hulp & Feedback
  - Informatie
  - Take the tour

✓ Best practices

Werkwijze	14%	<div style="width: 14%;"></div>
Natuur	9%	<div style="width: 9%;"></div>
Milieu	0%	<div style="width: 0%;"></div>
Samenleving	0%	<div style="width: 0%;"></div>

Jaargegevens

Van jaar tot jaar om trends en kansen te zien

2019 2018 2017

+ Voeg een jaar toe

Communicatie >

Informeert en inspireert golfers, medewerkers en de lokale samenleving met een groeiende verzameling gebruiksklaar communicatie materiaal

Hulpmiddelen >

Volg analyseer en communiceer eenvoudiger belangrijke informatie met behulp van innovatieve en handige hulpmiddelen

Uitgelichte Succesverhalen

Deel uw Succesverhalen

Bekijk alle Succesverhalen >

Water Sourcing & Self-Sufficiency

Woburn Golf Club, England

Sand martin preservation

Dunbar Golf Club, Scotland

Locally Sustainable Benches

Remuera Golf Club, New Zealand

Het gebruik van OnCourse

 Werkwijze
● 6 van 14

Aan de slag

Dit onderdeel leidt u door de stappen van het Nederlandse GEO-certificeringsproces.

- Aan de slag >
- In vijf stappen naar (her)certificering >

Jaarlijkse acties

Alles wat u moet weten over de audit: notitie waarin wordt beschreven hoe de audit, na het doorlopen van het hele OnCourse-traject, verloopt (wordt toegevoegd)

- Huidige situatie en wet- en regelgeving >
- Jaargegevens >
- Jaarlijkse controle Visie en Werkplan >
- Integrated Pest Management >**

Meer informatie

De sectie Meer informatie wordt regelmatig geüpdate. Bij zo'n update worden nieuwe vragen en antwoorden toegevoegd, maar wordt ook nieuwe informatie met betrekking tot wet- en regelgeving getoond.

- Certificeringsbeleid >
- Veelgestelde vragen >

- Een overzicht van het proces richting IPM-compliance.

Integrated Pest Management

 Noodzakelijk voor certificering

Introductie op IPM

- Download en lees het document 'Introductie op IPM & OnCourse'

[Voeg notities toe](#)

- Alles wat momenteel van toepassing is, is aangevinkt

Introductie IPM voor golfbaanbeheer in Nederland

Op deze pagina kunt u de systematiek volgen en alle gegevens invoeren die voorwaardelijk zijn voor geïntegreerde gewasbescherming (Integrated Pest Management/IPM) voor golfbaanbeheer in Nederland en zoals afgestemd met het Ministerie van I&W

Aspecten van IPM zijn in veel gevallen al onderdeel van de OnCourse-thema's Natuur/Gras en Jaargegevens/Gras. Per onderdeel kunt u gegevens invoeren in tekstvelden. Bij sommige onderdelen wordt een nadere uitwerking gevraagd. U kunt dan:

- een notitie toevoegen ("Voeg notities toe"), of
- een formulier downloaden en dit invullen, bewaren en weer uploaden.

Uploaden kan via de knop *Bestandsopslag*, deze treft u aan in de indeling links op dit scherm. U kunt hier bestanden opslaan onder *Werkwijze*.

[Introductie op IPM & OnCourse](#)

Taken en bevoegdheden

- Download en vul het 'Organisatieschema IPM' in zoals hier rechts in het grijze gedeelte te vinden is.

- Upload het afgeronde formulier in Bestandsopslag - Werkwijze

[Voeg notities toe](#)

- Alles wat momenteel van toepassing is, is aangevinkt

Taken en bevoegdheden

Gezond grasbeheer is een verantwoordelijkheid van alle betrokkenen. Iedereen heeft daarbij zijn rol en verantwoordelijkheid. Door deze te omschrijven wordt duidelijk wie kan worden aangesproken op welk aspect van het beheer en onderhoud.

[Klik hier](#) om het document 'Organisatieschema IPM' te downloaden. Nadat het ingevuld is moet dit worden geupload in Bestandsopslag - Werkwijze

[Lees meer](#)

Diagnose van de golfbaan

- Voer een 0-meting uit met behulp van het formulier (zie rechtsonderaan) voor de weergegeven parameters van de verschillende speloppervlakte.

- Rond het gedeelte Gras af in OnCourse, dat gevonden kan worden in het thema Natuur.

Diagnose van de golfbaan

Veel golfbanen streven de mooiste en groene grasmat na, maar niet zelden zijn de uitgangspunten zodanig dat dit niet haalbaar is zonder pesticidegebruik. De ligging van een golfbaan bepaalt of er een goede ondergrond is, veel of weinig schaduw en relatief veel of weinig neerslag. Omgevingsfactoren kunnen ook invloed hebben op de aanvoer van onkruidzaad. De kwaliteit van de ondergrond is sterk bepalend voor de groei kansen van gras. Deze kwaliteit hangt samen met parameters als waterdoorlatendheid, pH en organische stof.

Het stellen van doelen

- Bepaal streefwaarden met behulp van het formulier
- Upload het formulier nadat het ingevuld is in Bestandsopslag - Werkwijze

[Voeg notities toe](#)

Alles wat momenteel van toepassing is, is aangevinkt

Het stellen van doelen

Ook het beheer van gras is een willekeurige bezigheid wanneer niet duidelijk is waar dat toe moet leiden. Door het stellen van doelen kan men een gerichte aanpak ontwikkelen. Het vastleggen van doelen heeft betrekking op drie aspecten:

- Optimale omstandigheden voor gezonde grasgroei
- Schadedrempels voor aantastingen
- De speltechnische kwaliteit

[Lees meer](#)

Planning

- Onderhoudsplan geupload
- Bemestingsplan geupload
- Beregeningsplan geupload

[Voeg notities toe](#)

Alles wat momenteel van toepassing is, is aangevinkt

Planning

[Lees meer](#)

Monitoring

- Rond het deel Gras af in het thema Natuur.
- Vul het deel Sportgras bij Jaargegevens in.

[Voeg notities toe](#)

Jaarlijkse monitoring

Een goede en gezonde grasmatt kan alleen ontstaan wanneer beheer en onderhoud planmatig worden uitgevoerd en alle preventieve maatregelen worden overwogen i.c.m. minder milieubelastende bestrijdingen; dit is de essentie van IPM. Door plannen te maken moet een beheerder nadenken over de aanpak en wordt de vraag gesteld hoe het gras zich ontwikkelt en wat nou de bedoeling is. Met planvorming hangt onlosmakelijk samen dat wordt bijgehouden of die plannen worden uitgevoerd en dat wordt nagegaan wat de effecten van de gerealiseerde plannen zijn. Oftewel: de uitgevoerde werkzaamheden en de resultaten daarvan (die door monitoring worden geïnventariseerd) moeten geregistreerd worden.

Maak een monitoringsplan voor elk jaar. Deze parameters komen terug in de tabellen en in het gedeelte [Gras](#) binnen het thema Natuur in OnCourse.

Alles wat momenteel van toepassing is, is aangevinkt

Monitoring

Rond het deel Gras af in het thema Natuur.

Vul het deel Sportgras bij Jaargegevens in.

[Voeg notities toe](#)

Alles wat momenteel van toepassing is, is aangevinkt

Jaarlijkse monitoring

Een goede en gezonde grasmatt kan alleen ontstaan wanneer beheer en onderhoud planmatig worden uitgevoerd en alle preventieve maatregelen worden overwogen i.c.m. minder milieubelastende bestrijdingen; dit is de essentie van IPM. Door plannen te maken moet een beheerder nadenken over de aanpak en wordt de vraag gesteld hoe het gras zich ontwikkelt en wat nou de bedoeling is. Met planvorming hangt onlosmakelijk samen dat wordt bijgehouden of die plannen worden uitgevoerd en dat wordt nagegaan wat de effecten van de gerealiseerde plannen zijn. Oftewel: de uitgevoerde werkzaamheden en de resultaten daarvan (die door monitoring worden geïnventariseerd) moeten geregistreerd worden.

Maak een monitoringsplan voor elk jaar. Deze parameters komen terug in de tabellen en in het gedeelte *Gras* binnen het thema Natuur in OnCourse.

Gebruik OnCourse ook elk jaar om data over bijvoorbeeld pesticide- en bemestingsgebruik te registreren binnen *Jaargegevens van OnCourse*.

Evaluatie

Evalueer jaarlijks het beheer en onderhoud van de golfbaan en upload het formulier.

[Voeg notities toe](#)

Alles wat momenteel van toepassing is, is aangevinkt

Jaarlijkse evaluatie

Plannen en registreren van beheer en onderhoud zijn essentieel. Dit heeft echter minder waarde wanneer niet op gezette tijden het succes daarvan wordt nagegaan. Een goede beheerder stelt zichzelf de vraag of de aanpak en werkzaamheden zinvol zijn geweest en bijdragen aan het realiseren van gezond gras en afname van pesticidengebruik.

Klik hier te downloaden [Overall evaluatie IPM](#). Upload het formulier nadat het ingevuld is in Bestandsopslag – Werkwijze.

[Lees meer](#)

< Ga terug naar
Jaarlijkse controle Visie en Werkplan

Ga verder naar
Certificeringsbeleid >

2020 TOEPASSINGEN

vrijdag 4 september 2020: [Bewerk](#) [Verwijder](#)

Details van uw account

Locatie : fairway

Naam van de beheerder : Amsterdam Old Course/De Enk Groen & Golf

Certificatienummer van de beheerder :

Toepassingstechniek : spot

Andere techniek :

Beschrijf de reden voor de behandeling (255 karakterlimiet) : Dit betreft 13 juni, 2 juli en 4 september 2020. Reden: overlast van onkruid, met name klaver en weegbree en madeliefjes

Temperatuur (oC) : 22

Windsnelheid (kph) : 1

Breedte van de bufferzone tot open water (in meters) : 40

Neerslag gedurende de laatste 24 uur (geef inch/cm aan) : 0

Productdetails

- [Dicophar](#) [Bewerk](#) [Verwijder](#)

Doseerratio 3.00 L / ha (Metrisch)

Type

Werkzame stof

Concentratie

- [Primstar](#) [Bewerk](#) [Verwijder](#)

Doseerratio 2.00 L / ha (Metrisch)

Type

Werkzame stof

Concentratie

Sustainability in golf, through golf

Uitstel maar geen afstel

0,0-gebruik van pesticide ná 2022

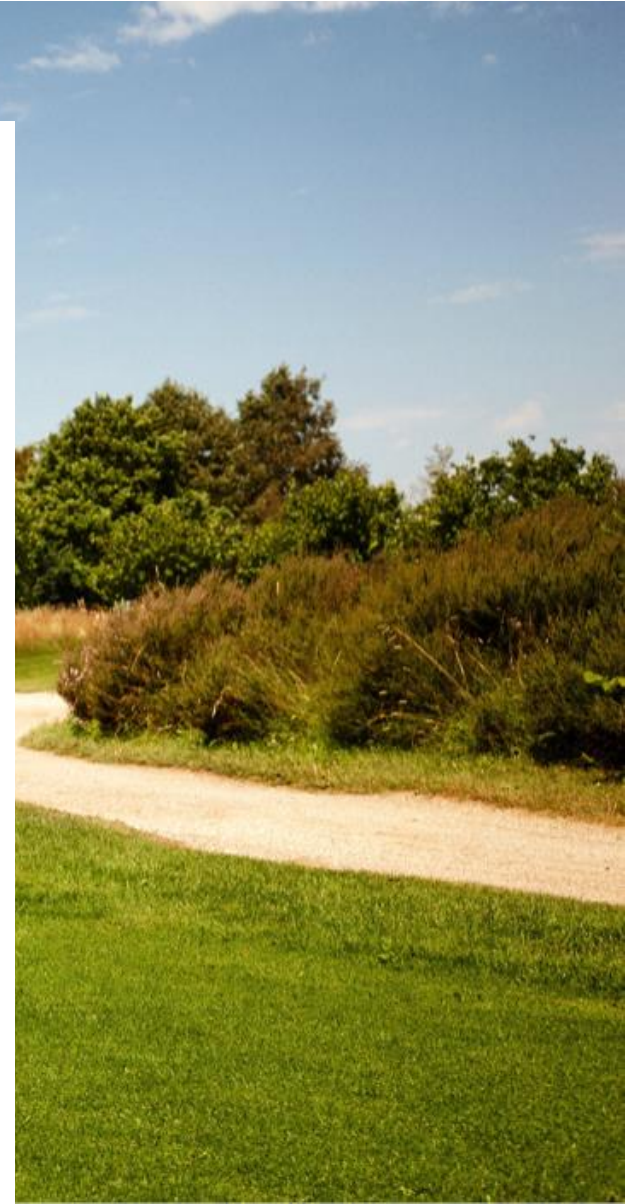

foto: september 2021

Blijf de absolute 0,0-lijn nastreven met behoud van speelkwaliteit:

stel schadedrempels vast i.c.m. intensievere schimmeldiagnose!

